

Theo Ockhuijsen

BIMtopia

Onder druk wordt alles vloeibaar. Jarenlang wilde de installatiebranche niks weten van 'bimmen'. Dat is nu in een rap tempo aan het veranderen. De economische recessie van de afgelopen jaren heeft de budgetten en de slagvaardigheid van bedrijven in de bouwkolom uitgehold. "Alles draait nu om overleven. Wie nu niet gaat 'bimmen', komt terecht in een tweede recessie," waarschuwt Theo Ockhuijsen. Hij ontwikkelde speciaal voor TVVL een workshop om de leden wegwijs te maken in BIM-land. Wie het lef heeft om de sprong te wagen, kan dus rekenen op een zachte landing.

Drs. W. (Wietse) Buma, Merlijn Media BV

Dat de bouwkolom bij tijd en wijle het werken onmogelijk maakt, weten we allemaal. "Denk maar eens aan de vergaderingen in de bouwkeet. Zijn we echt open naar elkaar, is er onderling respect of zijn we vooral bezig onze eigen belangen te verdedigen en anderen te kleineren, als het ons zo uitkomt?" Theo Ockhuijsen stelt indringende vragen. Hij weet waarover hij praat. Al sinds de jaren '80 draait hij mee in de installatiebranche. Ockhuijsen deed bij verschillende bedrijven ervaringen op en kent zowel het installatie- als adviesvak op zijn duimpje. Daarnaast is hij lid van de InnovatieGroep van Uneto-VNI, Bestuurslid Knooppunt Innovatie Elektrotechniek Nederland (KIEN) en lid van de TVVL klankbordgroep. Sinds 2012 heeft hij samen met Jaap de Lange een eigen adviesbureau: BIMpuls. Ockhuijsen is bezeten van 'bimmen'. Supercool, noemt hij het. "Omdat we eindelijk weer eens leren fatsoenlijk met elkaar om te gaan."

Zachte kant

Ze maken hem wel eens uit voor softie, maar is dat erg? "We hebben elkaar jarenlang de tent uitgevochten als bouwpartners. Onmenselijk. Door bimmen zal zich dat ten goede gaan keren." Tenminste als het niet alleen als een technisch hoogstandje wordt benaderd. Tegenwoordig

biedt een breed scala aan partijen BIM-cursussen aan; van bedrijven tot Hogescholen en brancheorganisaties. "Wij hebben als BIMpuls een tweedaagse cursus ontwikkeld, waarbij extra aandacht is voor de sociale vaardigheden, de zachte kant van bimmen. De workshop 'Kennismaken met een BIM' heeft een praktische insteek. Alle deelnemers kunnen na afloop direct aan de slag met de verworven kennis. Daarmee willen we ons onderscheiden van de concurrentie."

Transformatieproces

Bimmen gaat in eerste instantie om een mentaliteitsverandering, meent Ockhuijsen. Ieder bedrijf dat wil gaan werken met een Bouw Informatie Model, moet eerst een transformatieproces doorlopen. "Zo krijg je bijvoorbeeld op personeelsgebied te maken met nieuwe rollen en een andere rolverdeling. De calculator, tekenaar en werkvoorbereider groeien naar elkaar toe en zullen uiteindelijk opgaan in een nieuwe functie: de 3D-modelleur. Projectleiders zullen nog meer dan in het verleden gaan fungeren als de lijm tussen de verschillende partijen en zich focussen op werkprocessen, inclusief de monitoring. Ook op organisatorisch vlak moet je rekening houden met grote veranderingen. Bimmen draait om co-creatie. Samen met de klant een project realiseren. Je moet de klant dus door-en-door kennen en soms ook het lef hebben om op zijn stoel te gaan zitten."

Meetlat

Tijdens de tweedaagse workshop is behalve voor de menselijke aspecten ook tijd ingeruimd voor de techniek. "Bimmen betekent werken met nieuwe systemen. Kies je voor flexibiliteit in de Cloud of voor een andere oplossing? Welke trainingen heeft jouw personeel nodig om de software te begrijpen? Ook aan dergelijke vragen besteden we aandacht." Tijdens de cursus worden de deelnemende organisaties langs de BIM-meetlat gelegd. "Dat gebeurt op een speelse wijze. Met het BIMtriviant. Wij willen geen droge kennisoverdracht, daarmee kweek je geen betrokkenheid. Vandaar dat we gekozen hebben voor een andere lesvorm." TVVL mikt met de workshop op een brede doelgroep; van installateurs en adviseurs tot facility managers. Na afloop van de workshop weet de deelnemer wat een BIM is en wat er nodig is om succesvol een BIM te implementeren. "Je kan dus niet direct gaan bimmen", waarschuwt Ockhuijsen.

"Voor bimmen is lef nodig"

Vervolgtrajecten

Het gevaar bestaat dat bedrijven na afloop van de workshop weer terugvallen in hun oude patroon en het daadwerkelijke bimmen gaan uitstellen of niet alle noodzakelijke stappen zullen zetten om succesvol een BIM te implementeren. "We hebben ons per slot van rekening jarenlang

gek laten maken als installatiebranche. Zeker de installateurs. Die gaan er al per definitie vanuit dat ze pas aan het einde van de keten aan de beurt komen. Maar bimmen gaat om samenwerken op basis van gelijkwaardigheid. Bimmen vereist een proactieve houding, een ondernemersgeest. Dat krijg je er niet met een cursusje of workshop in." Vandaar ook dat de deelnemers niet alleen een certificaat ontvangen na afloop van de cursus, maar tevens worden uitgenodigd te participeren aan vervolgcactiviteiten om zo de 'BIM-spirit' levend te houden. "Zo kunnen ze deelnemen aan verdiepingcursussen bij OTIB of aan een aantal activiteiten die door BIMpuls worden georganiseerd. Zoals de BIMcafés; bijeenkomsten waarin oud-cursisten met elkaar van gedachten kunnen wisselen over hun ervaringen. Of de BIMexperience, waarbij we in groepsverband een gebouw bezoeken dat met behulp van een BIM is ontwikkeld. We hebben tot slot ook een plan op tafel liggen voor een BIM-match event, waarbij de installatiebranche wordt samengebracht met 'de nieuwe opdrachtgevers'. Op die manier doen beide partijen inspiratie op."

Leidende rol

Uiteindelijk moet de workshop 'Kennismaken met een BIM' een vast onderdeel worden van het TVVL-curriculum. Broodnodig, volgens Ockhuijsen. "Installateurs en adviseurs omarmen nog in onvoldoende mate het bimmen, dus er valt nog een flinke achterstand weg te werken." Ook wordt het tijd om te komen tot meer eenduidigheid over wat bimmen precies inhoudt. "Er heerst nu een soort Babylonische spraakverwarring over bimmen, bovendien hebben veel spelers in de bouwkolom nog geen flauw idee wat hun nieuwe rol wordt in het proces." Ockhuijsen pleit voor een certificeringstraject en een keurmerk. "TVVL zou het voortouw kunnen nemen om dit te bewerkstelligen. Het is een leidende rol die past bij de vereniging. Mens en techniek komen samen bij een BIM, en dat is toch precies het snijvlak waarop TVVL zich begeeft? De vereniging kan zo fungeren als motor voor technische en sociale innovatie."

Toekomst

Is bimmen de toekomst of slechts een tussenfase? "De 3D-printer zal het bouwproces drastisch veranderen. Ik ben er van overtuigd dat die na Internet voor een volgende revolutie zal zorgen. Ook het BIM zelf blijft zich door ontwikkelen. Bimmen zoals we het nu kennen is dus eindig. Maar het hoofdprincipe waarop bimmen berust, integraal samenwerken met alle betrokkenen, zal wel van kracht blijven. Want zonder die echte samenwerking kom je er niet."

Knelpunten

Waar loop je als organisatie tegen aan als je wilt starten met een BIM? Ockhuijsen: Het belangrijkste knelpunt om te starten met een BIM ben je misschien wel zelf. Waarom? Durf je kritisch naar jouw organisatie te kijken? Durf je je kwetsbaar op te stellen? Durf je te experimenteren? Verbeteren gaat namelijk niet vanzelf. Het kost tijd, geld, energie en lef! Lef om dingen bewust anders te gaan doen. Het knelpunt ligt dus niet alleen in het vrijmaken van budget voor de ICT-aanpassing (3D-software), maar om aan de slag te gaan met de zachte kant van een BIM: organisatie en personeel. Voor mij bestaat bimmen uit drie onderdelen: personeel, organisatie en ICT. Als je wilt profiteren van de kracht van een BIM mag je de pijlers personeel en organisatie niet negeren. Wat kan je doen? Voordat je gaat bimmen loont het om de eigen organisatie op orde te brengen. Optimaliseer de huidige processen, want zo breng je de faalkosten terug. Verbeter niet alleen, maar doe dit samen met al je mensen. Samen verbeteren helpt je om straks integraal samen te werken. Het zijn dan niet jouw eigen collega's waar je mee samenwerkt maar andere partijen in de keten. Definieer een duidelijke BIM-visie. Hoe past een BIM in jouw organisatie? Als je hier antwoord op kunt geven dan kan je gericht starten met een BIM."

BIM

Een Bouw Informatie Model zet je op per bouwwerk en is in feite een grote database waarin alle informatie van het bouwwerk is opgeslagen. Alle partijen die bij het bouwproces zijn betrokken, werken zo met dezelfde informatie en zien dus van elkaar wat er gebeurt. Voer je nieuwe gegevens in, denk bijvoorbeeld aan een groter formaat cv-ketel, dan worden alle consequenties doorberekend en ook visueel gemaakt in een 3D-model. Er is echter een aantal randvoorwaarden waaraan moet worden voldaan om een BIM succesvol te maken. Het belangrijkste is dat de verschillende partners in het bouwproces met elkaar willen samenwerken en vrijelijk informatie uitwisselen. Daarnaast is een bepaalde standaardisatie nodig voor een succesvolle BIM. Tot slot is het belangrijk dat de softwarepakketten van alle partijen op een BIM aansluiten.